

Ekstern høring av utkast til nasjonale faglige råd for bruker- og pårørendemedvirkning i rus- og psykisk helsefeltet

Til høringsinstansene:

Helsedirektoratet inviterer til høring av utkast til Nasjonale faglige råd for bruker- og pårørendemedvirkning i rus- og psykisk helsefeltet.

Helsedirektoratet har tatt initiativ til å utvikle nasjonale faglige råd for bruker- og pårørendemedvirkning i kommunal helse- og omsorgstjeneste og i spesialisthelsetjenesten innen rus og psykisk helse. Arbeidet beskrives også i Prop 1S (Helse- og omsorgsdepartementet, 2023-2024).

Bruker- og pårørendemedvirkning er lov- og forskriftsfestet, men det er uønsket variasjon i hvordan kommunale helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenester får til bruker- og pårørendemedvirkning i praksis.

Det er et gap mellom brukere, pasienter og pårørendes og fagfolks opplevelse av hvordan bruker- og pårørendemedvirkningen skjer i praksis. Pasienter og brukere av tjenestene opplever ikke alltid god nok medvirkning, mange opplever også at de ikke får informasjon om rettigheter, og har for liten kunnskap om egen behandling. Dette er blant annet dokumentert av Riksrevisjonen (2021) og Sintefs rapport om pasienter, brukere, pårørende og fagfolks erfaringer med pakkeforløp for psykisk helse og rus ([Ådanes et al., 2021](#)). I kontrast til dette viser andre kartlegginger, som Sintefs rapport *Kommunalt psykisk helse - og rusarbeid - Årsverk, kompetanse og innhold i tjenestene* ([Ose et al., 2021](#)), at fagpersoner både oppfatter medvirkningen som god og at de gir pasienter og brukere god informasjon om rettighetene de har.

Flere kommuner gir uttrykk for et forbedringspotensial på bruker- og pårørendemedvirkning på system- og tjenestenivå, hvilket underbygges i IS24/8 "Kartlegging av kommunalt psykisk helse og rusarbeid". Det er usikkerhet om hvordan bruker- og pårørendemedvirkning kan gjennomføres i praksis, herunder de forskjellige rollene i feltet, og det var et ønske fra både tjenestene og fra bruker- og pårørendeorganisasjonene om å klargjøre hvordan tjenestene kan benytte de ulike aktører i medvirkningsfeltet, samt begrepsavklaring.

Målet med rådene er å styrke pasient- og brukermidvirkningen på individ-, tjeneste- og systemnivå. Rådene skal bidra til økt pasient- og brukermidvirkning i alle deler av den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten som yter tilbud til personer med rus- og/eller psykisk helseutfordringer. Det gjelder både i den enkelte pasient eller brukers møter med helse- og omsorgstjenesten, og i planlegging, utvikling og evaluering av nye tjenester – på tjeneste- og systemnivå. Rådene inneholder en rekke begrepsavklaringer som vil bidra til å tydeliggjøre bruker- og pårørendemedvirkningsfeltet.

Høringsutkastet og tilhørende informasjon finnes på <https://www.helsedirektoratet.no/horinger/nasjonale-faglige-rad-for-bru-ker-og-pa-ro-rendemedvirkning-i-rus-og-psykisk-helsefeltet>

Høringsfristen er 20. oktober 2024.

Høringsinstansene bes om å videreformidle høring til underliggende eller tilknyttede etater, virksomheter, medlemmer og ev. andre som er relevante for å gi høringsinnspill.

Kontaktperson i Helsedirektoratet er Karin Yan Kallevik karin.yan.kallevik@helsedir.no